

notitie

Forum Standaardisatie

www.forumstandaardisatie.nl

info@forumstandaardisatie.nl

Bureau Forum

Standaardisatie

gehuisvest bij Logius

Postadres

Postbus 96810

2509 JE Den Haag

Bezoekadres

Wilhelmina van Pruisenweg 52

2595 AN Den Haag

Bij bezoek aan Logius is

legitimatie verplicht

FORUM STANDAARDISATIE 13 juni 2017 Agendapunt 3 Open standaarden, lijsten

Van:	Stuurgroep open standaarden
Aan:	Forum Standaardisatie

Ter besluitvorming

*U wordt gevraagd **in te stemmen** met de volgende adviezen:*

Het in procedure nemen van de standaarden:

- Voor plaatsing op de pas-toe-of-leg-uit-lijst:

- A. **PDF/UA** (documentstandaard die voldoet aan toegankelijkheidseisen)
- B. **TLS 1.3** (standaard voor de beveiliging van internetverbindingen)

- Voor plaatsing op de lijst aanbevolen standaarden:

- C. **SHACL** (standaard waarmee relaties tussen en beperkingen op linked data sets kunnen worden beschreven op machineleesbare manier)
- D. Het in procedure nemen van de uitbreiding van het toepassingsgebied van **STARTTLS** en **DANE** (e-mailveiligheidsstandaarden tegen het af luisteren of manipuleren van mailverkeer) naar uitgaande e-mail
- E. Het starten van een procedure ter verwijdering van **STOSAG 1.0** (ICT-registratiestandaard voor afvalverwerking) van de pas-toe-of-leg-uit-lijst
- F. Het starten van evaluaties van:
 - **NL_LOM** (onderwijsstandaard voor de vindbaarheid van leermateriaal)
 - **e-Portfolio** (onderwijsstandaard voor het bijhouden van individuele competenties)
 - **StUF** (universele berichtenstandaard voor het elektronisch uitwisselen van gegevens tussen applicaties)

Ter kennisname

- G. Nieuw onderzoek S/MIME
- H. Aanbesteding van de procedurebegeleiding

Ter besluitvorming

Ad A. PDF/UA

[Bijlage A]

Het Forum Standaardisatie wordt gevraagd om in te stemmen met het volgende advies aan het Nationaal Beraad:

Het in procedure nemen van de standaard PDF/UA voor plaatsing op de pas-toe-of-leg-uit-lijst.

Over de standaard

PDF/UA is een door ISO gestandaardiseerde versie van het documentformaat PDF, die voldoet aan toegankelijkheidseisen. PDF/UA is relevant omdat er in juli 2018 toegankelijkheidswetgeving van kracht wordt die vereist dat documenten op overheidswebsites toegankelijk zijn.

PDF/UA beschrijft een serie aanvullende richtlijnen op het standaardformaat PDF 1.7 dat al op de pas-toe-of-leg-uit-lijst staat. PDF/UA is bovendien compatibel met PDF/A2 dat ook op de pas-toe-of-leg-uit-lijst staat en op PDF 1.7 gebaseerd is. Eenzelfde document kan tegelijk aan de standaarden PDF 1.7, PDF/A2 en PDF/UA voldoen.

Hoe is het proces verlopen?

Het kenniscentrum Digitoegankelijk (<https://www.digitoegankelijk.nl/>) van Logius heeft PDF/UA aangemeld voor plaatsing op de pas-toe-of-leg-uit-lijst. Op 22 mei 2018 heeft een intakegesprek plaatsgevonden met de indiener, Kristian Mul van Logius. Op basis van dit gesprek en het intake-onderzoek heeft Lost Lemon een intake-advies opgesteld.

Advies en gevraagd besluit

In de vergadering van 14 maart 2018 bepaalde het Forum Standaardisatie om PDF als één standaard op te nemen op de pas-toe-of-leg-uit-lijst, met daarbij een beslisboom die aangeeft welke standaardversie moet worden gebruikt bij welke functionele toepassing.

PDF/UA voldoet aan de basiscriteria om in behandeling genomen te worden als PDF formaat voor digitale toegankelijkheid. Of het nodig is om PDF/UA een pas-toe-of-leg-uit-status te geven, moet nog wel onderzocht worden. Gezien de aankomende toegankelijkheidswetgeving is het in ieder geval zinvol om te onderzoeken of, en zo ja in welke vorm, PDF/UA moet worden opgenomen in de pas-toe-of-leg-uit-beslisboom voor PDF.

Geadviseerd wordt daarom om PDF/UA in procedure te nemen voor plaatsing op de pas-toe-of-leg-uit-lijst.

Ad B. TLS 1.3**[Bijlage B]****Het Forum Standaardisatie wordt gevraagd om in te stemmen met het volgende advies:**

Het in procedure nemen van versie 1.3 van de standaard TLS voor plaatsing op de pas-toe-of-leg-uit-lijst.

Over de standaard

TLS is een standaard voor het opzetten van veilige verbindingen over het Internet. Een veilige https verbinding met een website (zichtbaar als het 'groene slotje' in de browser) maakt bijvoorbeeld gebruik van TLS. TLS 1.2 staat reeds op de pas-toe-of-leg-uit-lijst, waarbij TLS 1.1 en 1.0 ook nog worden toegelaten als een verbinding met TLS 1.2 niet mogelijk is.

TLS 1.3 is een recent gepubliceerde nieuwe versie van het TLS protocol dat efficiënter en veiliger zou zijn dan TLS 1.2.

Betrokkenen en proces

NLnet Foundation (<https://nlnet.nl/>) heeft TLS 1.3 aangemeld voor plaatsing op de pas-toe-of-leg-uit-lijst. Op 15 mei 2018 heeft een intakegesprek plaatsgevonden met de indiener, Michiel Leenaars van NLnet Foundation. Op basis van dit gesprek en het intake-onderzoek heeft Lost Lemon een intake-advies opgesteld.

Advies en gevraagd besluit

TLS 1.3 voldoet aan de basiscriteria om in behandeling genomen te worden voor de pas-toe-of-leg-uit-lijst. Wel zal er expertonderzoek moeten plaatsvinden naar de marktondersteuning en het draagvlak voor TLS 1.3, aangezien het gaat om een zeer recent gepubliceerde standaard. Aangezien TLS 1.3 niet compatibel is met de voorgaande versies van TLS zal ook de relatie met TLS 1.2, 1.1 en 1.0 op de pas-toe-of-leg-uit-lijst moeten worden onderzocht.

Geadviseerd wordt daarom om TLS 1.3 in procedure te nemen voor plaatsing op de pas-toe-of-leg-uit-lijst.

Ad C. SHACL**[Bijlage C]****Het Forum Standaardisatie wordt gevraagd om in te stemmen met:**

Het in procedure nemen van de standaard SHACL voor plaatsing op de lijst aanbevolen standaarden.

Over de standaard

SHACL is een standaard waarmee relaties tussen en beperkingen op linked data sets kunnen worden beschreven op een machineleesbare manier. Je kan SHACL zien als een 'bijsluiter' op linked data die uitlegt hoe de data gestructureerd is, aan welke condities deze moet voldoen en wat er moet gebeuren als data niet aan de condities voldoet (bijvoorbeeld een foutmelding geven). SHACL biedt zo een kwaliteitscheck op linked data en helpt organisaties om elkaars linked data sets te begrijpen en integreren.

SHACL is een recent (juli 2017) gepubliceerde W3C standaard, gebaseerd op het Resource Description Framework (RDF) dat op de lijst aanbevolen standaarden staat.

Betrokkenen en proces

Het Kadaster heeft SHACL aangemeld namens het Platform Linked Data Nederland (<http://www.pilod.nl>). Op 15 mei 2018 heeft een intakegesprek plaatsgevonden met de indiener, Jesse Bakker van het Kadaster. Op basis van dit gesprek en het intake-onderzoek heeft Lost Lemon een intake-advies opgesteld.

Advies en gevraagd besluit

SHACL is zeer recent gepubliceerd, waardoor er geringe ervaring mee is en nog zeer weinig marktondersteuning voor bestaat. Behalve het Kadaster zijn er nog nauwelijks overheidsorganisaties die de standaard gebruiken.

Het is niet vanzelfsprekend dat een pas-toe-of-leg-uit-verplichting aangewezen is om de adoptie van SHACL te stimuleren. Enerzijds vanwege de geringe ervaring met de standaard, anderzijds omdat de linked data community de meerwaarde van de standaard al kent en er geen concurrerende of leveranciersafhankelijke technologieën voor de hand liggen.

Hoewel de meerwaarde en kwaliteit van SHACL worden onderkend, lijkt de standaard onvoldoende rijp voor opname op de pas-toe-of-leg-uit-lijst. Wel kan opname op de lijst aanbevolen standaarden in dit stadium een passend middel zijn om de standaard bekendheid te geven.

Daarom wordt geadviseerd SHACL in procedure te nemen voor plaatsing op de lijst aanbevolen standaarden.

Ad D. STARTTLS en DANE

[geen bijlage]

Het Forum Standaardisatie wordt gevraagd om in te stemmen met:

Het in procedure nemen van de uitbreiding van het functioneel toepassingsgebied van standaard STARTTLS en DANE voor uitgaande e-mail.

Over de standaard

De standaarden STARTTLS en DANE worden in combinatie gebruikt om het af luisteren of manipuleren van mailverkeer tegen te gaan. STARTTLS zorgt ervoor dat e-mailservers hun onderlinge verbindingen met TLS beveiligen. Met de complementaire standaard DANE kunnen e-mailservers het gebruik van TLS bovendien afdwingen zodat onveilige verbindingen worden geweigerd.

Hoe is het proces verlopen?

STARTTLS en DANE staan sinds september 2016 op de pas-toe-of-leg-uit-lijst. Het functioneel toepassingsgebied is thans beperkt tot servers voor inkomende e-mail. In het Forumadvies¹ werd destijds het volgende adoptieadvies opgenomen (punt 7 op pagina 4):

"Om een jaar na opname van de standaarden te toetsen (in samenspraak met de expertgroep) hoe het verloopt met de implementatie en of de standaard ook verplicht moet worden voor de uitgaande mailstromen."

Inmiddels is meer dan een jaar verstreken na opname op de pas-toe-of-leg-uit-lijst.

Advies en gevraagd besluit

Geadviseerd wordt om een procedure te starten om te toetsen of het functioneel toepassingsgebied van STARTTLS en DANE moet worden uitgebreid naar servers voor uitgaande e-mail.

¹

<https://www.forumstandaardisatie.nl/sites/default/files/FS/2016/0608/FS-20160608.03E-Forumadvies-opname-STARTTLS-icm-DANE.pdf>

Ad E. STOSAG 1.0

[geen bijlage]

Het Forum Standaardisatie wordt gevraagd om in te stemmen met:

Het starten van een procedure ter verwijdering van de standaard STOSAG 1.0 van de pas-toe-of-leg-uit-lijst.

Over de standaard

STOSAG is een ICT-standaard voor digitaal container- en pasmanagement in de verwerking van afval en grondstoffen. De STOSAG-standaard beschrijft het proces van informatie-uitwisseling tussen chippas, gechipte containers, chiplezers en backoffice systemen. STOSAG 1.0 staat sinds 2011 op de pas-toe-of-leg-uit-lijst.

Hoe is het proces verlopen?

In het kader van regulier onderhoud op de pas-toe-of-leg-uit-lijst is STOSAG 1.0 in 2017 geëvalueerd door Innovalor. Aanleiding voor de evaluatie was de tijd dat de standaard op de lijst staat (meer dan vier jaar) en het feit dat er vrijwel niets bekend was over de adoptiestatus van de standaard.

Het evaluatierapport werd aan het Forum gepresenteerd in de vergadering van 14 maart 2018.² In het evaluatierapport wordt geadviseerd om STOSAG 1.0 van de pas-toe-of-leg-uit-lijst te verwijderen en te vervangen door STOSAG 2.1 als de beheerder daarom verzoekt.

Het Bureau Forum Standaardisatie heeft de beheerder van STOSAG tot 1 mei 2018 de gelegenheid gegeven om te reageren op het evaluatierapport en versie 2.1 van STOSAG aan te melden ter vervanging van STOSAG 1.0. De beheerder heeft echter niet gereageerd en heeft STOSAG 2.1 niet aangemeld voor de pas-toe-of-leg-uit-lijst.

Advies en gevraagd besluit

Gezien het geconstateerde probleem met de privacy van gebruikersgegevens² in STOSAG 1.0 en de twijfels over het effectief beheer van de standaard, wordt geadviseerd om een procedure te starten om STOSAG 1.0 van de pas-toe-of-leg-uit-lijst te verwijderen.

Mocht de beheerder STOSAG 2.1 alsnog voordragen als vervanging van STOSAG 1.0 op de pas-toe-of-leg-uit-lijst, dan zal dat in het expertonderzoek meegenomen worden.

² <https://www.forumstandaardisatie.nl/sites/default/files/FS/2018/0314/FS-20180314.03A-Evaluatie-STOSAG-1.0.pdf>

Ad F. Evaluaties NL_LOM, e-Portfolio, StUF**[geen bijlage]****Het Forum Standaardisatie wordt gevraagd om in te stemmen met:**

Het starten van evaluaties van de standaarden NL_LOM, e-Portfolio en StUF.

Over de evaluaties

In het werkplan van het Bureau Forum Standaardisatie is afgesproken dat er jaarlijks een aantal standaarden wordt geëvalueerd die langer dan vier jaar op de lijst staan en in de tussentijd niet meer zijn getoetst. Het doel van zo'n evaluatie is om de kwaliteit van de informatie op de pas-toe-of-leg-uit-lijst te waarborgen.

De evaluatie richt zich met name op de huidige relevantie van de standaard, het functioneel toepassingsgebied en de stand van zaken rond de adoptie van de standaard. Een evaluatie kan, maar hoeft geen acties te adviseren ten aanzien van de geëvalueerde standaard.

Het beschikbare budget laat toe om drie standaarden te toetsen in 2018. De volgende criteria worden toegepast om standaarden te selecteren voor evaluatie:

- Staat de standaard vier jaar of langer op de lijst en is deze in de tussentijd niet getoetst (bijvoorbeeld voor een nieuwe versie)?
- Voldoet de standaard nog volledig aan de vier criteria voor opname op de 'pas toe of leg uit' lijst?
- Zijn er signalen van gebruikers dat het draagvlak onder druk staat?
- Hebben er zich relevante (markt)ontwikkeling voorgedaan met betrekking tot de standaard of de toepassing ervan?
- Is het toepassingsgebied van de standaard nog relevant en duidelijk?

Geselecteerde standaarden

Op basis van de bovengenoemde criteria werden de volgende standaarden geselecteerd voor evaluatie in 2018:

- **NL_LOM** is een metadata standaard voor de vindbaarheid van leermaterialen en staat sinds 2011 op de pas-toe-of-leg-uit-lijst. In 2016 werd de aanverwante onderwijs metadata standaard OAI-PMH geëvalueerd, wat uiteindelijk leidde tot de verplaatsing van deze standaard naar de lijst aanbevolen standaarden. Het is raadzaam om ook NL_LOM te evalueren.
- **e-Portfolio** is een uitwisselingsstandaard voor elektronische portfolio's en studentprofielen die gebruikt wordt in het onderwijs. E-Portfolio staat sinds 2010 op de pas-toe-of-leg-uit-lijst. In het licht van de ontwikkelingen rond de overige onderwijsstandaarden op de pas-toe-of-leg-uit-lijst ligt het voor de hand om de adoptiestatus van e-Portfolio ook te onderzoeken.
- **StUF** is een universele berichtenstandaard voor het elektronisch uitwisselen van gegevens tussen administratieve applicaties. StUF staat sinds 2008 op de pas-toe-of-leg-uit-lijst en is in de tussentijd niet meer geëvalueerd. StUF is een complexe standaard die uit meerdere specificaties bestaat. De evaluatie beoogt inzicht te geven in de adoptiestatus van StUF en met name ook de deelspecificaties van de standaard.

Advies en gevraagd besluit

Het Forum Standaardisatie wordt gevraagd om in te stemmen met het starten van de evaluatie van NL_LOM, e-Portfolio en StUF.

Ter kennisname

Ad G. Nieuw onderzoek S/MIME

In de vorige vergadering (25 april 2018) stemde het Forum Standaardisatie in met de plaatsing van S/MIME op de lijst aanbevolen standaarden. Voordat dit advies als hamerstuk kon worden voorgelegd aan het OBDO verscheen op 14 mei bericht in de media over een ernstig veiligheidsprobleem met PGP dat ook impact heeft op S/MIME (<https://twitter.com/hatr/status/995960990528352257>).

Omdat de ernst van dit veiligheidsprobleem nog niet geheel kan worden overzien, is besloten S/MIME nog niet voor te leggen aan het OBDO in mei 2018. Het gepubliceerde veiligheidsprobleem zal worden teruggekoppeld aan de indiener van S/MIME (SIDN) en de experts die betrokken waren bij de toetsing, en verder onderzocht worden. De uitkomst van dit onderzoek zal aan het Forum Standaardisatie worden voorgelegd zodat het Forum Standaardisatie kan bepalen of het advies over opname van S/MIME op de lijst aanbevolen standaarden moet worden aangepast.

Ad H. Aanbesteding van procedurebegeleiding

Voor de begeleiding van de toetsingsprocedures van het Forum Standaardisatie gebruikt het Bureau Forum Standaardisatie de diensten van een onafhankelijke marktpartij.

Deze opdracht wordt aanbesteed in de mantel die Logius heeft voor advies over standaarden. In deze mantel zitten momenteel Innovalor (<https://innovalor.nl/>), Lost Lemon (<https://www.lostlemon.nl/>) en Verdonck Klooster & Associates (<https://www.vka.nl/>). Het contract heeft de duur van een jaar en loopt van 1 mei tot 30 april zodat het synchroon loopt met de toetsingsprocedures. Het contract is daarna nog maximaal driemaal verlengbaar met een jaar.

Op 30 april jongstleden liep het bestaande contract met Verdonck Klooster & Associates af. Bureau Forum Standaardisatie heeft via Logius Inkoop een mini-competitie in de mantel uitgeschreven waarin Lost Lemon de offerte met de beste kwaliteit-prijsverhouding uitbracht.

Vanaf mei 2018 verzorgt Lost Lemon dus in opdracht en onder toezicht van Bureau Forum Standaardisatie de begeleiding van de toetsingsprocedures.